

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1290

Vragen van het lid **Tielen** (VVD) aan de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *de brief «Reactie op verzoek om informatie voorafgaand aan het WGO jeugd 29-01-2024 over de invulling van de taakstelling 511 mln op jeugd (36 410 XVI, nr. 110)»* (ingezonden 29 februari 2024).

Antwoord van Staatssecretaris **Van Ooijen** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 20 maart 2024).

Vraag 1

Volgt er nog een uitgebreidere brief, inclusief diepere analyses omtrent de mogelijke maatregelen die tot bijbehorende structurele besparingen zullen leiden? Zo ja, op welke termijn is deze te verwachten? Neemt u in deze volgende brief alle opties mee uit eerdere onderzoeken en rapporten, inclusief financiële doorrekeningen en omvang van beoogde doelgroep? Zo nee, wat is de reden dat u de summiere tabel voldoende acht voor het besluit om geen invulling te geven aan de besparingsopgave?

Antwoord 1

In mijn brief van 29 januari jl. heb ik alle mogelijke maatregelen die in het jeugddomein genomen kunnen worden om invulling te geven aan de aanvullende besparingsopgave met de Kamer gedeeld. Het gaat om maatregelen die aanvullend zijn op de Hervormingsagenda en waarvoor het Rijk aan zet is. Bij het maken van deze lijst van maatregelen heb ik eerdere onderzoeken en rapporten meegenomen. Uit de in beeld gebrachte maatregelen komt naar voren dat invoering van een eigen bijdrage noodzakelijk is om de besparing van € 511 mln in te kunnen vullen. Bij een eigen bijdrage zijn verschillende varianten qua vormgeving mogelijk om de besparing van € 511 mln (deels) in te vullen. De invulling hiervan vergt nadere politieke keuzes, alvorens verdiepende analyses naar de exacte effecten uitgevoerd kunnen worden. Het is aan een nieuw kabinet om over de structurele invulling van de besparingsopgave te besluiten of de besparing te schrappen door middel van het vinden van alternatieve dekking. Indien er op korte termijn geen nieuw kabinet is gevormd, zal het demissionaire kabinet zijn verantwoordelijkheid nemen om een passende oplossing te zoeken voor de ingeboekte besparingen, mede in het licht van de overheidsfinanciën.

Vraag 2

Verwacht u dat het uitblijven van financiële duidelijkheid voor de sector negatieve gevolgen heeft voor kinderen en jongeren die op dit moment wachten op een effectieve behandeling? Denkt u dat de vlotte uitvoering van de Hervormingsagenda door dit uitblijven onder druk kan komen te staan? Zo ja, ontvangt de Kamer dan binnenkort duidelijkheid over het financiële kader?

Antwoord 2

De invulling van de besparing van € 511 mln is expliciet een Rijksverantwoordelijkheid. Het gaat hierbij om maatregelen die aanvullend zijn op de Hervormingsagenda en waarvan is afgesproken met de VNG dat deze voor rekening en risico van het Rijk komen. Dat wil zeggen dat het Rijk aan zet is voor de vormgeving van de maatregelen of indien de maatregelen tot een (gedeeltelijk) lagere besparing leiden, dat de uitname uit het gemeentefonds (gedeeltelijk) wordt teruggedraaid door het Rijk. De invulling van de besparing vormt daarmee geen belemmering om conform de afspraken de maatregelen uit de Hervormingsagenda uit te voeren. Ook heeft het feit dat nog niet helder is hoe de besparing ingevuld gaat worden geen gevolgen voor kinderen en jongeren die op dit moment zorg nodig hebben. De reeks van de besparingsopgave van € 511 mln is al verwerkt in het gemeentefonds en in het overeengekomen Meerjarig Financieel Kader van de Hervormingsagenda. Als het Rijk er niet in slaagt om de besparing tijdig in te vullen, dan wordt daar in het voorjaar van het voorafgaande jaar duidelijkheid over gegeven. De besparingsopgave voor 2024 is reeds teruggedraaid. Bij de komende Voorjaarsnota zal de Tweede Kamer verder worden geïnformeerd.

Vraag 3

Wat verstaat u in uw brief van 29 januari jl. onder «op korte termijn» als het gaat om een oplossing zoeken voor de ingeboekte besparingen?

Antwoord 3

Zie antwoord bij vraag 2. Als het Rijk er niet in slaagt om de besparing tijdig in te vullen, dan wordt daar in het voorjaar van het voorafgaande jaar duidelijkheid over gegeven. De besparingsopgave voor 2024 is reeds teruggedraaid. Bij de komende Voorjaarsnota zal de Tweede Kamer verder worden geïnformeerd.

Vraag 4

Wat is de reden dat u voor de optie van een eigen bijdrage, slechts één voorbeeld noemt? Welke andere varianten zijn in kaart gebracht en in hoeverre zijn daarbij analyses gemaakt van verschillende soorten doelgroepen, verschillende soorten bijdragen en verschillende soorten behandelvormen?

Antwoord 4

Er zijn verschillende varianten van een eigen bijdrage mogelijk. Daarbij is de vormgeving bepalend voor de hoogte van de opbrengst. Ik heb meerdere varianten laten uitwerken langs verschillende parameters: inkomensafhankelijk of inkomensonafhankelijk; wel of geen drempel voor huishoudens met een laag inkomen; (maximale) hoogte eigen bijdrage per maand; eigen bijdrage per kind of per huishouden; en het uitzonderen van bepaalde vormen van zorg.

Het voorbeeld dat ik heb genoemd in mijn brief van 29 januari jl. betrof een variant met een inkomensafhankelijke eigen bijdrage die gemaximeerd is per huishouden per jaar. Dit voorbeeld was bedoeld om een beeld te geven van de mogelijke opbrengst bij die parameters. Het is uiteraard mogelijk om de parameters anders in te vullen en zo tot andere varianten te komen.

Vraag 5

In hoeverre is gekeken naar de mogelijkheid om eigen bijdragen te vragen bij behandelvormen die niet in de database bewezen-effectief voorkomen en/of de geadviseerde behandelduur overschrijden, zodat er meer verband wordt aangebracht tussen effectiviteit en collectieve financiering? Bent u bereid dit soort mogelijkheden in kaart te brengen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke termijn kan de Kamer daarover informatie verwachten?

Antwoord 5

Het doel van de databank Effectieve jeugdinterventies verenigt zich niet met het wel of niet moeten betalen van een eigen bijdrage. De databank Effectieve jeugdinterventies bevat beschrijvingen van programma's voor steun en hulp bij opgroeien en opvoeden. Deze interventies zijn door een onafhankelijke erkenningscommissie beoordeeld. Het overgrote deel van interventies in Nederland staat niet in de databank; het betekent daarom niet dat interventies die er niet in staan, niet effectief zijn. Soms is opname in de databank niet haalbaar. Bijvoorbeeld omdat de interventie maar op kleine schaal wordt uitgevoerd en opname in de databank in verhouding te veel tijd en middelen vraagt van een ontwikkelaar. De mogelijkheid om eigen bijdragen te koppelen aan behandelvormen die niet in de databank staan, is dan ook niet in kaart gebracht.

Vraag 6

In hoeverre vindt u de door u genoemde afspraak over «de meest effectieve behandelduur meenemen in het kader van effectiviteit (kwaliteitskader en richtlijnen) maar ook in het kader van reikwijdte» concreet? Wat wordt nu al gedaan om beter inzicht te krijgen in de trajectduren en de stijging van de trajectduur? Op welke termijn kunt u de Kamer nadere analyses toezenden daarover?

Antwoord 6

Voor het verbeteren van de kwaliteit en effectiviteit van de jeugdhulp zijn in de Hervormingsagenda afspraken gemaakt over een duurzame structuur voor kwaliteit en blijvend leren. De Kwaliteit en Blijvend leren organisatie (waarin professionals, aanbieders, gemeenten, cliënten en kennisinstituten zijn vertegenwoordigd) is nu operationeel en zal hier uitvoering aan geven. Zij hebben onder andere de opdracht om op basis van een nog op te stellen werkagenda een gezamenlijke set gedragen kwaliteitskaders voor de jeugdhulp op te stellen inclusief de implementatie hiervan. Bij het opstellen van kwaliteitskaders en richtlijnen is het belangrijk dat de meest effectieve behandelduur waar mogelijk wordt benoemd. De Kwaliteit en Blijvend Leren organisatie heeft dit uitgangspunt meegekregen vanuit de Hervormingsagenda, evenals het uitgangspunt om bij het ontwikkelen van kwaliteitsproducten uit te gaan van «normaliseren». Gezien bovenstaande zie ik op dit moment geen reden om aanvullend met aanbieders en wetenschappers te komen tot een antwoord op de vraag of het niet voor de hand ligt om als er geen bewezen effectieve behandelingen voorhanden zijn, normaliseren een betere «behandelrichting» is.

Naast bovenstaande afspraak is in de Hervormingsagenda is opgenomen in paragraaf 2.1.9 (hoofdstuk reikwijdte):

«De gemiddelde trajectduur is in 2021 ten opzichte van 2015 gestegen met 35% bij jeugdhulp zonder verblijf en ook bij jeugdhulp met verblijf is een stijging te zien. Dit heeft diverse oorzaken. Het spreekt vanzelf dat de trajectduur niet langer (of korter) moet zijn dan noodzakelijk. Gemeenten voeren vanuit hun rol als opdrachtgever (zorginkoper) gesprekken met hun contractpartijen. Het is van belang dat gemeenten en aanbieders in deze gesprekken aandacht hebben voor trajectduur, hierover in gesprek blijven en hierover op geaggregeerd niveau afspraken maken, mede gebaseerd op beschikbare kwaliteitskaders en richtlijnen. Waarbij voorkomen moet worden dat dit leidt tot micromanagement op casusniveau of leidt tot onnodige administratieve lasten (zie ook paragraaf 2.7).

Afspraken: gemeenten en aanbieders maken bij de contractering afspraken hoe zij tijdens de looptijd van een contract de gemiddelde trajectduur monitoren en maken afspraken over sturing. Dit vraagt van gemeenten dat ze meer inzicht krijgen in de gemiddelde (geaggregeerde) trajectduur per aanbieder. En een gezamenlijke duiding van de oorzaken van de verschillen. Bij dit gesprek tussen gemeenten en aanbieders, is de verwachting dat inhoudsdeskundige expertise rondom de betreffende zorg betrokken wordt als het gaat om de duiding en interpretatie van (geaggregeerde) gegevens rondom de trajectduur.»

Bovengenoemde afspraak wordt op dit moment verder uitgewerkt. De eerste stap hierin is een verdiepend onderzoek op basis van de CBS-cijfers om in een aantal regio's in gesprek te gaan over de mogelijke oorzaken van een stijgende (dan wel dalende) trajectduur. Op basis hiervan kunnen meer

concrete afspraken worden opgesteld. Het onderzoek wordt uitgevoerd door Q-consult en zal rond de zomer gereed zijn en met uw Kamer worden gedeeld.